

طرح درس روزانه درس هفتم عربی چهارم انسانی (پیش دانشگاهی)

عنوان درس	الجبل الرصین	موضوع درس	المفاعیل	صفحات	۵۹ تا ۵۰
مدت تدریس	۹۰ دقیقه	نحوه تعامل	گروهی	پایه	چهارم انسانی (پیش دانشگاهی)
مقطع	متوسطه ۲	نام دبیر	رحمن بخش سپاهی	نام مدرسه	علی اکبر دهک

مشخصات کلی و عمومی دانش آموزان

جنس	پسر	سن	
خصوصیات جسمی	سالم	خصوصیات ذهنی	
وضعیت مادی و اقتصادی	متوسط	وضعیت اجتماعی و فرهنگی	
ویژگی های اخلاقی	خوب	انتظارات	

مراحل حیطه شناختی

هدف های کلی درس

دانش آموز در پایان این درس باید بتواند:					
دانش	درک	کاربرد	تجزیه	ترکیب	ارزشیابی
	*				
	*				
	*				
	*				
	*				

سخنرانی - توضیحی

روش ها و فنون تدریس

وایت برد و ماژیک های رنگارنگ احیانا چارت و نرم افزار های آموزشی

وسایل و مواد کمک آموزشی

سلام و احوالپرسی ، حضور و غیاب

آمادگی قبل از تدریس

انواع مفاعیل عبارتند از:

۱- مفعول به ۲- مفعول مطلق (تأکیدی - نوعی - عددی) ۳- مفعول له ۴- مفعول فیه

۱- مفعول به اسمی منصوب است و غالباً عامل آن فعل است . مانند

يَمْسَحُ الطَّالِبُ السَّبَّوْرَةَ

عاملی که باعث گرفتن مفعول به و منصوب شدن آن می شود چند چیز است که از جمله مهمترین آن ها همان فعل است که

گاهی عامل (فعل) در جاهایی حذف می شود. از آن جمله در تحذیر و اغراء است

تحذیر: تحذیر بر حذر داشتن مخاطب است از انجام کاری ناپسند تا از آن دوری کند و آن را انجام ندهد و به سه صورت می آید

إِيَّاكَ وَ الْكَيْبَ . نَفْسَكَ وَ الْكَيْبَ . الْكَيْبَ الْكَيْبَ .

به ترکیب « إِيَّاكَ وَ الْكَيْبَ » « دقت کنید

إِيَّاكَ وَ الْكَيْبَ

ایاک : مفعول به برای فعل حذف شده و ال کذب معطوف بر ایاک

فعل محذوف در تقدیر « أَحْزُرُ »

اغراء : تشویق و برانگیختن مخاطب است برای انجام کاری پسندیده تا آن را انجام دهد و به سه صورت می آید. مثال

**ارایه مطالب
(تدریس هدف های رفتاری)**

الْجُهَادُ، الْجُهَادُ الصَّادِقُ وَ كَرَمَ الْخُلُقِ

به ترکیب « الاجتهاد، الاجتهاد » دقت کنید

الاجتهاد، الاجتهاد

الاجتهاد مفعول به برای فعل حذف شده و (الاجتهاد) دوم تأکید برای الاجتهاد اول است

فعل حذف شده مقدره « الزم » (است

۲- مفعول مطلق : مفعول مطلق مصدری منصوب از جنس فعل جمله است که برای تأکید و بیان نوع یا عدد فعل به کار می رود

اقسام مفعول مطلق : ۱- تأکیدی ۲- نوعی ۳- عددی

الف : هرگاه مفعول مطلق آخرین کلمه جمله باشد ، مفعول مطلق تأکیدی است . مانند : اِحْتَرَمَ الطَّلَابُ مَعْلَمَهُمْ احتراماً

ب : هرگاه مفعول مطلق دارای صفت یا مضاف الیه باشد؛ مفعول مطلق نوعی نامیده می شود. مانند

يُعَلِّمُ مَجِيذٌ صَدِيقَهُ تَعْلِيماً جَيِّداً .

يَعِيشُ الْبَخِيلُ فِي الدُّنْيَا عَيْشَ الْفُقَرَاءِ

صفت مضاف الیه

(تعلیماً و عیشَ) در این دو مثال، مفعول مطلق نوعی نامیده می شوند

ج : مفعول مطلق عددی : به این مثال دقت کنید: دَقَّ الصَّيْفُ بَابَ الْمَنْزِلِ دَقَّتَيْنِ : خانه زد

در این مثال دَقَّتَيْنِ مفعول مطلق است و به منظور نشان دادن دفعه انجام فعل آمده است. به ا مفعول مطلق ، عددی گفته می شود

نکته ۱ : همه این کلمات می توانند مفعول مطلق باشند. (صَبْرًا) ، (حَقًّا : به راستی) ، (أَيْضاً همچنين)، (جَنًّا) ، (مَعَادَ اللَّهِ : پناه بر خدا) ، (عَفْوًا) ، (حَتْمًا) ، (شُكْرًا) (خدا پاک است) ، (حَمْدًا لِلَّهِ) ، (حَتْمًا) ، (مَهْلًا : مهلت بده، آهسته)

این مصدرها به تنهایی و بدون فعل خود، در جمله می آیند . مثلاً : شُكْرًا بِه جَايَ أَشْكُرُ شُكْرًا

در این مفعول مطلق ها نیازی به بیان نوع آن نیست و فقط می گوئیم مفعول مطلق برای فعل . محذوف

نکته ۲ : در مفعول مطلق نوعی جایز است مفعول مطلق نوعی را حذف نموده و صفتش را جایگزین آن کنیم

مانند : اِجْتَهَدْتُ كَثِيْرًا بِه جَايَ اِجْتَهَدْتُ اِجْتِهَادًا كَثِيْرًا

۳- مفعول له (مفعول لأجله) : مفعول له مصدر منصوبی است که علت انجام کار را بیان می عبارت دقت کنید

أَصَلَى وَ أَصَوْمٌ قُرْبَةً إِلَى اللَّهِ . به خاطر نزدیک شدن به خدا، نماز می خوانم و روزه می گیر

سوال: در این عبارت چه کاری انجام شده است؟

جواب: نماز خواندن

سوال برای چه یا به چه خاطری: «قربة» چه نوع کلمه ای است؟

جواب: مصدر است

سوال: «قربة» چه مفهومی را بیان می کند؟

جواب: علت انجام فعل

نتیجه اینکه: «قربة» مصدری است که علت انجام کار؛ نماز خواندن را بیان کرده است

به تعریف مفعول له یا مفعول لأجله توجه کنید

مفعول له یا مفعول لأجله مصدری منصوب است که علت انجام گرفتن فعل را بیان می کند

مفعول له در جواب سؤال ((لماذا)) می آید: برای چه؟ مثلاً: المؤمن یترك المعصية ترک می کند. برای چه؟

المؤمن یترك المعصية حیاء من الله مؤمن به خاطر شرم از خدا گناه را ترک می کند

در ترجمه مفعول له از کلماتی مانند «برای، به خاطر، به جهت» استفاده می شود

۴- المفعول فيه «الظرف»

مفعول فيه یا ظرف اسمی منصوب است که معنای حرف جرّ «فی» را به همراه دارد و نشان دار و نشان دهنده زمان یا مکان وقوع فعل و انجام آن است. همه این ها می توانند به شرط همراه داشتن ((فی)) در معنا نه در ظاهر و نوشته مفعول فيه واقع شوند

همه این کلمات ظرف زمان هستند

الآن : اکنون- اليوم : امروز- غد : فردا- أمس : دیروز- صباح : صبح- مساءً : بعد از نهار : روز- قبل : پیش بعد : پس حين : هنگامی که- إذا : هنگامی که لَمَّا : هنگام سَنَة : سال- عِنْدَ : هنگامی که

همه این کلمات نیز ظرف مکان هستند

فوق : بالای- تحت : زیر- أمام : روبه رو- وراء : پشت سر- بین : میان- وسط : نزدیک جنب : کنار- هنا : اینجا خلف : پشت- يمين : راست- أين : هر جا- أينما

سوال: آیا می توان گفت که مفعول فيه یا ظرف همان قید مکان و قید زمان در فارسی هستند؟

جواب: بله ، می توان گفت

به این مثال ها دقت کنید

ذَهَبْتُ إِلَى الْمَكْتَبَةِ صَبَاحًا . ذَهَبْتُ إِلَى الْمَكْتَبَةِ فِي الصَّبَاحِ

سوال: در جمله اول اعراب صباحاً چیست؟

جواب: مفعول فيه یا ظرف زمان است

<p>سوال: آفرین حال بگو اعراب فی الصباح در جمله دوم چیست آیا باز هم مفعول فیه است؟</p> <p>جواب: خیر دیگر مفعول فیه نیست بلکه جار و مجرور است</p> <p>سوال: چرا به مفعول فیه این نام را داده اند؟</p> <p>جواب: چون ظرف ها معنای حرف جر (فی) را به همراه دارند. مثلاً (صباحاً) یعنی (فی الصباح</p> <p>نکته: ظروف محدوده (دارای حد مکانی) مانند الدار، المدرسه، البلد، الصفا و المسجد، غ</p> <p>حرف "فی" مجرور می شوند</p> <p>جَلَسْتُ فِي الصَّفِّ . . صَلَّيْتُ فِي الْمَسْجِدِ</p>	
<p>انواع مفاعیل عبارتند از:</p> <p>۱- مفعول به ۲- مفعول مطلق (تأکیدى - نوعى - عددى) ۳- مفعول له ۴- مفعول فیه</p>	<p>خلاصه و نتیجه گیری</p>
<p>انواع مفعول درس را مشخص کنید</p>	<p>ارزشیابی</p>
<p>تمرینات درس را حل کنید</p>	<p>تعیین تکلیف (اختتامیه تدریس)</p>
<p>www.sepahi61.ir رحمن بخش سپاهی</p>	<p>تهیه کننده</p>